

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Ba, ngày 12/08/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 161: Người thông minh sẽ biết ban tài

Người thông minh sẽ biết ban phát tiền tài, năng lực của mình. Còn người không thông minh thì sao? Sẽ bòn tài, xén tài, sẽ tích chứa. Người có thể ban được tài lộc, tài năng của mình thì mới là người thông minh. Vì sao? Vì họ biết tái tạo phước báu.

Có một lần tôi chia sẻ ở Sóc Trăng với đề tài “*Tái tạo phước báu*”. Tôi hỏi mọi người: “*Hôm nay mình đã được nhận quà, có ai nghĩ rằng mình sẽ chia phần quà này làm ba, làm bốn để tặng cho những người kém may mắn hơn mình hay không?*” Đã không có một ai trả lời. Đạo lý này cũng đáng để chúng ta suy ngẫm. Chúng ta đang sống trong hạnh phúc và an vui, chúng ta có nghĩ đến những con người đang khổ nạn không? Chúng ta có trích ra một phần trong sự hạnh phúc an vui của mình để cứu giúp những con người đó không? Nếu có thì đây chính là tái tạo phước báu.

Có mấy ai hiểu được cách làm thế nào để tạo được phước báu. Thực tế, dù tiền nhiều như núi mà tiêu sài thì tiền núi cũng hết sạch, người biết tái tạo phước chính là biết bồi đắp. Cho nên người giàu thường ý nại rằng họ sẽ không bao giờ nghèo khổ, tuy nhiên, đến một ngày, họ cũng nghèo đến nỗi không cất đầu lên được. Lúc này, tuổi già, sức yếu, nợ nần chồng chất, đầu óc thì mù mẫm. Ông thông gia với tôi đã rơi vào cảnh này. Ông vốn là một đại gia, nhưng bị bạn lừa nên bây giờ nợ nần chồng chất. May mà ông có người con trai đi làm, có bằng lương, nên đứng lên thuê nhà cho Bố Mẹ ở.

Vì sao người giàu có lại rơi vào nông nỗi này? Là bởi vì lúc có tiền, họ đã tận lực hưởng phước, không biết tái tạo phước báu, đến lúc phước hết rồi thì mọi sự khó khăn dồn đến. “*Phúc bất trùng lai, họa vô đơn chí*” – Phúc sẽ không đến hai lần, còn họa thì không đến một cách riêng lẻ mà sẽ đi theo cặp đôi, cặp ba, cặp bốn. Cho nên mọi người luôn phải có ý thức về việc tái tạo phước báu.

Tái tạo phước không phải cần làm một việc lớn lao, đôi khi chỉ là biết cách làm. Với một đám hành, có 10 cây, tôi sẽ cắt 6 cây để lại 4 cây. Cũng vậy, một đám rau, tôi sẽ không cắt hết, một cây ớt, tôi cũng không hái hết mà để dành lại một ít thì sẽ không thiếu. Đến khi cần vẫn có để sử dụng. Một đạo lý đơn giản như vậy nhưng ít người làm. Người có tâm ý qua loa thường không để ý việc này. Mọi người hãy làm thử thì sẽ thấy có đạo lý.

Tương tự như vậy, mở quạt cũng không nên mở hết số. Tôi ở khách sạn tại nước ngoài cũng vậy, có hai cái điều hòa nhưng tôi chỉ dùng một cái và để nhiệt độ khoảng

28, 29 độ. Nhiệt độ bên ngoài nóng nên ở trong phòng không cần phải đối nghịch với hoàn cảnh. Đối nghịch với hoàn cảnh thì chính mình hại mình. Những đạo lý đơn giản như vậy mà không ai chịu hiểu. Đó chính là tự lãng phí phước báu, tự lãng phí sức khỏe của mình!

Cho nên, Hòa Thượng dạy chúng ta rằng người thông minh sẽ biết tán tài, tức là biết cách ban rải phước báu của mình, dùng tài năng và năng lực của mình để sẵn sàng giúp đỡ cho mọi người. Người Việt Nam sang nước ngoài đã từng giúp người dân đào giếng, trồng lúa nước, cung cấp lương thực. Đây chính là tinh thần tương thân tương ái của nhân dân ta: *“Lá lành đùm lá rách”*. Như vậy, một đất nước thông minh cũng sẽ biết giúp những người cần giúp. Tinh thần bố thí, tặng quà dù ở thời đại nào, dù là quốc gia nào cũng đều có hồi đáp. Các chương trình thời sự cũng đưa tin có những nước đã từng xóa nợ cho nước ta. Cho nên người thông minh sẽ biết tán tài, tức là biết chia com sẻ áo. *“Nhịn một hai bữa tiệc tùng để dành cho người nghèo đói”*.

Vừa rồi, chúng ta đã chở hàng trên hai xe bán tải để cứu giúp bà con ở vùng đất giáp ranh giữa Lào và Nghệ An. Tới đây, chúng ta mới thấy rằng những đồ đạc mà mình đang để thừa thãi đều trở nên quý giá, đều rất cần với họ. *“Đồ cũ không dùng cho đi vẫn hữu dụng”* do đó, những gì ba tháng không dùng thì nên cho đi. Tôi được mọi người tặng rất nhiều giày dép nhưng tôi luôn nghĩ rằng: *“Mình có hai đôi, còn người ta chưa chắc đã có một đôi”*. Tôi đều tặng hết cho người khác, bản thân vẫn đi một đôi giày cũ. Người thông minh thì luôn biết cách ban tài, thậm chí là rất đúng lúc đúng thời, *“Một miếng khi đói bằng một gói khi no”*. Chúng ta cho họ một chút vào lúc họ đói, họ luôn biết ơn mình.

Hòa Thượng nói: ***“Thần tài ở Đài Loan là một vị thần rất nổi tiếng, quản lý tài vật. Các vị có biết ông làm thế nào để trở thành thần tài không? Đó là tam tụ tài, tam tán tài – ba lần giàu có, ba lần xả đi. Thần tài chính là Phạm Nặc, chính là Đào Chu Công. Đào Chu Công đã giúp cho Việt Vương Câu Tiễn phục quốc. Công này rất lớn, thế nhưng Phạm Nặc biết Câu Tiễn là người có thể cùng hoạn nạn nhưng không thể cùng vinh hoa nên ông trốn đi, rồi đổi tên là Đào Chu Công.”*** Sau khi Việt Vương Câu Tiễn mất nước, Phạm Nặc đã cùng một người bạn giúp Việt Vương Câu Tiễn đánh lại quốc gia. Phạm Nặc đã cảnh báo người bạn nếu ở lại sẽ chết, nhưng người bạn không nghe, về sau được Câu Tiễn ban cho rượu độc.

Đào Chu Công chính là Phạm Nặc mà Phạm Nặc chính là thần tài. Ông đã có ba lần phát tài và sau khi phát tài thì đều bố thí hết cho người nghèo khổ. Rồi lại từ số vốn ít ỏi, ông làm ăn dần dần phát đạt. Cho nên những người thờ thần tài thì phải hiểu đạo lý này. Thờ Thần tài là phải biết bố thí, biết ban phát tài lộc của mình chứ không phải thờ Thần tài là để ông mang tài lộc đến cho mình. Ban phát tài lộc là nhân, có tài lộc là quả. Nếu không biết ban phát tài lộc mà muốn có tài lộc thì đó là không có đạo lý.

Có người thờ thần tài một thời gian không thấy có tiền thì liệng tượng thần tài xuống ao, hồ. Có lần mấy chú học trò nhặt được hai vị thần tài, thổ địa, tôi đã cạo rửa cẩn thận và để trên bàn, về sau có một doanh nghiệp, có một siêu thị điện máy rất to đã cung kính xin hai bức tượng này, tôi liền đồng ý. Quả đúng là hai ông thần tài chắc cũng phải thấy cuộc đời ông đúng là lên bờ xuống ruộng.

Hòa Thượng nói: ***“Phạm Nặc sau khi phát tài đã không hưởng thụ, không dùng tiền tài đó để sống đời sang giàu, lãng phí mà hoàn toàn nghĩ đến những người cùng khổ trong xã hội. Đây là một tấm gương rất tốt cho những người làm kinh tế. Phát tài rồi chính mình không hưởng thụ mà hoàn toàn bồi đắp ban phát cho xã hội, đem phước báu của mình ban phát cho tất cả chúng sanh. Những tài vật này sẽ vĩnh viễn không bao giờ đứt đoạn và phước báu này sẽ không bao giờ hưởng hết, phước báu không cùng tận.”***

Nếu không ngừng tái tạo phước báu thì phước báu không cùng tận, có dư ra thì luôn nghĩ đến người khác. Nếu thấy người khác đang khốn khổ nên lập tức cứu giúp họ. Giả như chúng ta định mua một bộ đồ gì đó đắt tiền, thì chỉ mua một bộ mặc được là được rồi và dùng khoản tiền dư ra đó để cứu giúp người. Hoặc lẽ ra chúng ta sẽ ăn những món đắt tiền thì nay lựa chọn ăn món rẻ hơn mà vẫn bổ dưỡng cho sức khỏe và để khoản tiền dư ra đó đi làm từ thiện.

Hòa Thượng nói: ***“Cho nên phải biết không nên tích chứa tài vật. Người ta không biết nên cho rằng tích chứa thì mới dư ra. Việc này sai rồi! Tài vật của bạn đang có không nhiều đâu! Điều có hạn thôi! Cho nên nếu bạn tích chứa, tiêu sài tài vật đó thì sẽ rất nhanh chóng mà hết đi. Còn nếu đem tài vật đó ban phát thì tài vật đó sẽ sanh tài.”***

“Vì thế người thông minh sẽ biết ban phát tài vật, đó mới là người chân thật biết giữ tài. Người tích chứa tài vật không phải là người biết giữ tài. Chúng ta những người học Phật phải hiểu rõ đạo lý này! Thu nhập của chúng ta không luận nhiều hay ít, cơm đủ no, áo đủ ấm, đời sống phải biết tiết kiệm. Tiết kiệm chính là tích phước. Một mặt tích phước, một mặt tu phước thì phước báu này sẽ không bao giờ cùng tận.”

Chúng ta tiết kiệm để làm gì? Tiết kiệm là để cho người khác. Đạo lý này có mấy người hiểu, có mấy người làm! Người không hiểu thì sẽ tích chứa vì cho rằng tích chứa mới dư ra. Hòa Thượng từng nhắc đến một bà bán rau ở Đài Loan được vinh danh là người có tiền quyên góp làm từ thiện nhiều nhất. Tiền của bà quyên góp nhiều hơn lượng tiền quyên góp của những đại gia. Bà có thể bố thí khắp mọi nơi trên thế giới với số tiền rất lớn.

Tôi từng đi chia sẻ ở một ngôi làng có tên là Đoàn Kết. Tôi động viên các cụ hãy xây dựng thôn làng mình đứng đầu các thôn khác về sự đoàn kết, không để có người

nghèo đói trong thôn thì mới là đoàn kết. Tôi sách tấn các cụ mỗi người một ngày góp 10.000 đồng để dành cho hộ nghèo trong làng. Nếu làm như thế thì chỉ sau một thời gian sẽ dứt điểm xóa nghèo cho gia đình đó trong làng. Một ngày gần đây, tôi sẽ quay trở lại thăm các cụ, xem các cụ có một quỹ đoàn kết như vậy không? Nếu không có thì chúng ta sẽ lập quỹ. Đây chính là khởi tâm động niệm luôn vì chúng sanh mà lo nghĩ, hoàn toàn là tùy duyên chứ không phan duyên.

Hòa Thượng tiếp lời: ***“Thực tế mà nói, tu phước không khó! Ví dụ mỗi ngày bạn tiết kiệm một đồng. Một đồng thì không nhiều, nhưng sau một năm 360 ngày là 360 đồng. Bạn đem 360 đồng làm từ thiện xã hội như phóng sanh, in sách thiện. Chỉ cần bạn có hăng tâm (tâm bền bỉ, tâm không thay đổi, một ngày như mọi ngày, mọi ngày như một ngày) thì việc làm tích phước mỗi ngày bỏ ra 1 đồng, 360 ngày là 360 đồng, một vạn ba ngàn sáu trăm ngày là một vạn ba ngàn sáu trăm đồng. Như vậy thì phước báu của bạn không nhỏ đâu! Bất khả tư nghĩ, không thể nghĩ bàn. Cho nên ở ngay trong cuộc sống này, có thể dư ra một chút thì làm ngay một việc tốt. Cả một đời này tích lũy lại sẽ không hề nhỏ. Tích phước nhỏ, rồi sẽ trở thành phước to. Vậy thì người người đều có thể làm! Bạn hãy thử quán chiếu lại xem, bạn có thể làm hay không?”***

Tu phước không khó, chỉ là chúng ta có muốn làm hay không? Tu phước có khi chỉ là một mớ rau tặng cho người. Việc làm như thế là đang kết thân ái, thân thiện với mọi người. Làm việc thiện lớn có thể chúng ta chưa làm được, nhưng việc thiện nhỏ thì có thể làm được.

Hòa Thượng khi gặp đại sư Chương Gia đã được đại sư dạy bố thí nhưng Hòa Thượng nói rằng: ***“Con bây giờ đến ăn còn khó thì làm sao mà bố thí?”***. Đại sư Chương gia liền nói với Hòa Thượng rằng bắt đầu từ một đồng thì khó, vậy hãy bắt đầu từ năm xu một hào. Hòa Thượng làm theo từ những đồng tiền nhỏ như vậy, để rồi sau này Ngài có thể bố thí rất nhiều nơi trên thế giới với lượng tịnh tài lớn, một lúc có thể xây dựng vài trăm trường tiểu học, in không biết bao nhiêu là kinh sách tặng khắp nơi trên thế giới, trong đó có bộ bảo điển của nhà Phật là bộ Đại Tạng Kinh.

Việc thiện có thể làm ngay khi chúng ta dư ra một chút gì đó. Trong Cẩm Ứng Thiên từng dạy rằng đừng chê việc thiện nhỏ mà không làm. Còn đối một việc ác nhỏ, chúng ta nhất định không làm. Nếu cứ làm ác hay làm thiện trong một thời gian thì sẽ giống như giọt nước nhỏ lâu ngày sẽ đầy một chum to. Nếu là việc ác nhỏ tích chứa lâu dần thành ác lớn thì đời sống tự nhiên có nhiều điều không may bởi nhân đã gieo thì quả phải nhận.

Hôm qua, một đoàn 15 người đã lên thăm tôi, nhưng không gọi điện trước nên họ không gặp được tôi. Tuy buổi trưa tôi không về nhà nhưng vẫn có một bữa cơm thết đãi họ. Con người thường thích người khác bố thí, quan tâm đến mình còn tôi thì không như vậy, tôi luôn muốn quan tâm đến người, không muốn họ gặp tôi thì phải tốn kém. Tôi chỉ có một mong nguyện họ cố gắng làm người tốt, niệm Phật tốt.

Hòa Thượng sách tấn chúng ta làm các công tác từ thiện xã hội như phóng sanh, in sách thiện. Hiện tại, chúng ta đang tổ chức các lớp học kỹ năng cho các em, giúp các em biết làm việc để giúp ích cho cha mẹ. Đây là hình thái mới nhưng lại rất hợp thời đại. Cho nên bài học hôm nay, Hòa Thượng dạy chúng ta rằng người thông minh sẽ biết ban tài. Còn người không thông minh thì chỉ biết dùng tiền mà hưởng dụng, mà lãng phí.

Bà Hứa Triết Cư sỹ từng nói rằng: *“Tôi không thể mặc đẹp vì ngày ngày tôi phải chăm sóc người cùng khổ, nếu tôi mặc đẹp thì tôi có lỗi với họ. Tôi phải mặc đồ như họ để cho họ thấy rằng tôi chân thật đồng cảm với họ.”* Quan trọng nhất trong đạo lý bố thí là phải có sự đồng cảm thì chúng ta mới dẫn khởi được niềm tin của những người cùng khổ. Nhờ đó chúng ta nói họ mới tin tưởng làm theo, lúc đó, chúng ta mới giúp họ cải đổi vận mệnh.

Dân gian có câu rằng: *“Cho con cá không bằng cho cần câu”*. Ngày ngày cứ bố thí cơm áo, gạo tiền trong khi họ lại là người không có phước thì làm sao họ có đủ cơm áo, gạo tiền cho cả cuộc đời. Do đó, chúng ta nên chỉ cho họ cách tu phước, cách cải tạo vận mệnh để họ có cơ hội cải tạo vận mệnh. Do đó, trong Phật pháp, không chỉ có bố thí tài vật mà còn có đạo lý đi kèm, đạo lý sẽ giúp họ trở nên tốt hơn, chứ không biến họ trở thành những người ỷ lại, nương nhờ, không biết tự lực tự cường./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!